

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 28. september 2023
(OR. en)

13532/23

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0337(NLE)

ACP 87
WTO 143
COAFR 323
RELEX 1100

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	28. september 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 559 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS ühelt poolt Ida-Aafrika Ühendusse kuuluva Keenia Vabariigi ning teiselt poolt Euroopa Liidu vahelise majanduspartnerluslepingu Euroopa Liidu nimel allkirjastamise kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2023) 559 final.

Lisatud: COM(2023) 559 final

Brüssel, 28.9.2023
COM(2023) 559 final

2023/0337 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

ühelt poolt Ida-Aafrika Ühendusse kuuluva Keenia Vabariigi ning teiselt poolt Euroopa Liidu vahelise majanduspartnerluslepingu Euroopa Liidu nimel allkirjastamise kohta

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Lisatud nõukogu otsuse ettepanek kujutab endast õiguslikku vahendit ühelt poolt Ida-Aafrika Ühendusse kuuluva Keenia Vabariigi ning teiselt poolt Euroopa Liidu (EL) vahelise majanduspartnerluslepingu (edaspidi „ELi ja Keenia majanduspartnerlusleping“ või „leping“) allkirjastamiseks.

Majanduspartnerluslepingu läbiräägitud tekstid on avalikustatud ja kättesaadavad järgmise lingi kaudu: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/east-african-community-eac/eu-kenya-agreement/text-agreement_en.

Lepingu eesmärk on rakendada kahepoolset ELi ja Ida-Aafrika Ühenduse partnerriikide (Burundi, Keenia, Rwanda, Tansaania ja Uganda) majanduspartnerluslepingu sätteid, mille üle viidi läbirääkimised lõpule 16. oktoobril 2014. EL, Keenia ja Rwanda allkirjastasid ELi ja Ida-Aafrika Ühenduse majanduspartnerluslepingu 2016. aasta septembris ja Keenia ratifitseeris selle samal kuul. ELi ja Ida-Aafrika Ühenduse piirkondlikku majanduspartnerluslepingut ei ole aga kunagi ajutiselt kohaldatud, sest kõik Ida-Aafrika Ühenduse liikmed ei allkirjastanud ega ratifitseerinud lepingut (see oli ELi ja Ida-Aafrika Ühenduse majanduspartnerluslepingu kohaldama hakkamise tingimus).

2021. aasta veebruaris otsustati Ida-Aafrika Ühenduse riigipeade tippkohtumisel lubada üksikutel Ida-Aafrika Ühenduse riikidel jätkata ELi ja Ida-Aafrika Ühenduse majanduspartnerluslepingu kahepoolset rakendamist muutuva geomeetria põhimõtte alusel. Keenia teatas 4. mail 2021 Euroopa Komisjonile, et soovib majanduspartnerluslepingu rakendamisega edasi liikuda.

17. veebruaril 2022 allkirjastasid juhtiv asepresident Valdis Dombrovskis ELi nimel ja suursaadik Raychell Omamo Keenia nimel ELi ja Aafrika Liidu tippkohtumise raames ühisavalduse, milles lepiti kokku edendada läbirääkimisi ELi ja Keenia majanduspartnerluslepingu üle, mis jääb avatuks teistele Ida-Aafrika Ühenduse partnerriikidele.

Läbirääkimised, mille eesmärk oli teha vajalikud kohandused ELi ja Ida-Aafrika Ühenduse majanduspartnerluslepingu sätete kahepoolseks rakendamiseks Keenia ja ELi vahel, viidi lõpule 24. mail 2023 tehnilisel tasandil ja 19. juunil 2023 poliitilisel tasandil Euroopa Komisjoni juhtiva asepresidendi Valdis Dombrovskise Keenia visiidi ajal. Läbirääkimiste käigus leppisid lepinguosalisel kokku teatavates algses lepingus tehtavates muudatustes, mis võimaldavad lepingut kahepoolset rakendada, sealhulgas päritolureeglite ja arenguabi valdkonnas. Peale selle lisati lepingule uus lisa kaubanduse ja kestliku arengu kohta.

Aeg kõnealuse lepingu sõlmimiseks on küps järgmistel põhjustel.

Esiteks on Keenia kasvava majandusega riik ja oluline piirkondlik majandusjõud. Keenia majandus on Aafrika mandril suuruselt üheksas ja Keenia on ühtlasi Ida-Aafrika peamine majanduskeskus. Aastatel 2015–2019 saavutati laiapõhjaline majanduskasv keskmiselt 4,8 % aastas, mis aitas märkimisväärselt vähendada vaesust: 36,5 %-lt 2005. aastal 27,2 %-le 2019. aastal. Pärast COVID-19 pandeemiat elavnes majandus jõudsalt – 2022. aastal suurenes prognoositav SKP 5,5 % ja vaesuse määr on pärast pandeemia algusaegade tõusu taas langustrendis. Maailmapanga andmetel on Keenia keskpika perioodi majanduskasvu väljavaated endiselt väga head. Reaalne SKP peaks 2023. aastal suurenema 5,0 %ni ja 2024.–

2025. aastal keskmiselt 5,2 %ni. See lähiaja kasvuprognosis ületab Keenia prognoositavat potentsiaalset SKP kasvumäära, mis on 4,9 %, ja pandeemiaeelset keskmist (2010–2019), mis oli 5,0 %. Reaalne tulu elaniku kohta peaks suurenema 2,8 %-lt 2022. aastal 3,1 %-le.

Teiseks on ELi ja Keenia vahel head majandussuhted. EL on Keenia suuruselt teine kaubanduspartner. ELi ja Keenia vahelise kaubanduse kogumaht ulatus 2022. aastal 3,3 miljardi euron, mis on 27 % rohkem kui 2018. aastal. ELi impordib Keeniast 1,2 miljardi euro väärtuses kaupu, mille hulka kuuluvad peamiselt köögiviljad, puuviljad ja lilled. Keenia kavatses üha enam eksportida keerukaid kaupu ja suurendada eksporditavate kaupade lisandväärtust. ELi eksport Keeniasse ulatub 2,02 miljardi euron ning hõlmab peamiselt mineraalaineid, keemiatooteid ja masinaid. Need on olulised sisendid Keenia tööstussektori kavandatava arengu tarbeks. EL on Keenia jaoks esimene ekspordisihikoht – 2022. aastal moodustas eksport ELi 16 % riigi kogueksportist. Järgnesid Uganda (12 %) ja USA (8 %). EList pärit import moodustab 10 % Keenia koguimpordist, mis teeb EList suuruselt kolmanda Keeniasse importija.

Keeniaga sõlmitav kaubandusleping, mis hõlmab kaubavahetust, arengukoostööd ja kestlikkust, säilitaks ja isegi suurendaks ELi turuosa kasvaval turul ning tugevdaks Keenia positsiooni piirkonnas¹. ELi koostöö Keeniaga julgustaks riiki edendama kaubanduse liberaliseerimist Ida-Aafrika Ühenduse piirkonnas (kuna leping jääb avatuks teistele Ida-Aafrika Ühenduse partnerriikidele).

Kolmandaks etendab Keenia geopoliitilisest vaatepunktist üha enam juhtivat piirkondlikku ja rahvusvahelist rolli, eelkõige rahu ja julgeoleku edendamisel naaberriikides ning maailma kestliku arengu tegevuskava toetamisel. EL on kindlaks teinud, et Keenia osaleb aktiivselt piirkondlike küsimuste lahendamises, eelkõige Etioopias ja Sudaanis². Keenias asub ainus ÜRO peakorter Aafrikas (ÜRO Keskkonnaprogramm ehk UNEP ja ÜRO Elukeskkonnaprogramm ehk UN-Habitat) ning Keenia oli aastatel 2021–2022 ÜRO Julgeolekunõukogu roteeruv liige. Lisaks on Keenia juhtivaid jõude kestlikkuse edendamises Aafrikas ning usaldusväärne liitlane kliimamuutuste vastases võitluses. Ta on koos ELi ja teiste rahvusvaheliste partneritega 2023. aastal käivitatud kaubandusministrite kliimakoalitsiooni kaasjuht.

Praeguses laiemas rahvusvahelises poliitilises kontekstis annab läbirääkimiste kiire lõpuleviimine sellise olulise partneriga nagu Keenia ka selge signaali, et mõlemad partnerid on ühiselt pühendunud reeglitel põhinevale kaubandussüsteemile ja kestlikkusele.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Eespool märgitud eesmärgid on kooskõlas Euroopa Liidu lepinguga (edaspidi „ELi leping“), milles on sätestatud, et ELil tuleks „ergutada kõikide riikide integreerimist maailmamajandusse, muuhulgas rahvusvahelise kaubanduse tõkete järkjärgulise kaotamise kaudu“³.

¹ Aastatel 2015–2019 oli Keenia majanduskasv keskmiselt 5,7 %, mis tähendab, et Keenia on Sahara-taguses Aafrikas üks kiiremini kasvavaid majandusi. Majandusarengut on hoogustanud stabiilne makromajanduslik keskkond, investorite suurenenud usaldus ja teenindussektori vastupidavus. (Allikas: Maailmapank).

² Nõukogu 2021. aasta mai järeldustes Aafrika Sarve kohta nimetati Keeniat kui peamist partnerit ühiste väärtuste ja huvide tegevuskava elluviimisel ning piirkonna rahu ja julgeoleku, jõukuse ja demokraatliku stabiilsuse ning mitmepoolsuse edendamisel.

³ ELi lepingu artikli 21 lõike 2 punkt e.

Kõnealuse lepingu sõlmimine on täielikult kooskõlas ELi eesmärgiga edendada kaubandussuhteid Aafrika partneritega, nagu on sätestatud ELi 2020. aasta Aafrika-strateegias,⁴ kaubanduspoliitika 2021. aasta läbivaatamist käsitlevas teatises⁵ ja kestliku kaubanduspoliitika läbivaatamist käsitlevas 2022. aasta teatises⁶.

Eelkõige rakendatakse ettepanekuga ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ning teiselt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide vahelist partnerluslepingut⁷ (edaspidi „AKV-ELi partnerlusleping”), mis nõuab WTO eeskirjadele vastavate majanduspartnerluslepingute sõlmimist.

Käesoleva lepingu eesmärk on rakendada kahepoolselt ELi ja Ida-Aafrika Ühenduse majanduspartnerluslepingu sätteid muutuva geomeetria põhimõtte alusel. Leping jääb avatuks teistele Ida-Aafrika Ühenduse partnerriikidele.

ELi ja Keenia majanduspartnerluslepingu sõlmimist nimetati sõnaselgelt ka 2021. aasta juunis algatatud ELi ja Keenia strateegilise dialoogi põhieesmärgina ning see on ELi Aafrika kaasamise strateegia oluline osa.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Eesmärgid on kooskõlas muude ELi tegevuspõhimõtetega, eelkõige ELi arengu- ja keskkonnapoliitikaga.

Keeniaga sõlmitav majanduspartnerlusleping on arengule suunatud kaubandusleping. See pakub Keeniale asümmeetrilist turulepääsu, mis võimaldab tal kaitsta tundlikke majandussektoreid liberaliseerimise eest, pakub mitut kaitsemeedet ja sisaldab noore tootmisharu kaitsetsätet ning kaotab ekspordisubsiidiumid lepinguosaliste vahelises kaubanduses. Need sätted aitavad saavutada poliitikavaldkondade arengusidususe eesmärki ja on kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 208 lõikega 2.

Lisaks sisaldab leping põhjalikku lisa kaubanduse ja kestliku arengu kohta. Selles käsitletakse keskkonna-, sotsiaal-, töö-, inimõiguste ja soolise võrdõiguslikkuse küsimusi. Seega on lepingu eesmärgid kooskõlas ELi keskkonna-, kliima- ja sotsiaalpoliitikaga ning rahvusvaheliselt kokkulepitud kohustustega.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Vastavalt Euroopa Kohtu 16. mai 2017. aasta arvamusele 2/15 ELi ja Singapuri vabakaubanduslepingu kohta kuuluksid kõik majanduspartnerluslepinguga hõlmatud valdkonnad ELi ainupädevusse ning täpsemalt ELi toimimise lepingu artikli 207 kohaldamisalasse.

Sellest tulenevalt peab liit lepingu allkirjastama vastavalt nõukogu otsusele, mille aluseks on ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 5.

⁴ ÜHISTEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE „Tervikliku Aafrika strateegia suunas“, [communication-eu-africa-strategy-join-2020-4-final_en.pdf \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022DC0409&qid=1656586727707).

⁵ KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE „Kaubanduspoliitika läbivaatamine – avatud, kestlik ja jõuline kaubanduspoliitika“ [EUR-Lex - 52021DC0066 - ET - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0066-ET-EUR-Lex).

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022DC0409&qid=1656586727707>

⁷ EÜT L 317, 15.12.2000, lk 3. Lepingut on muudetud 25. juunil 2005 Luxembourgis allkirjastatud lepinguga (ELT L 209, 11.8.2005, lk 27) ja 22. juunil 2010 Ouagadougous allkirjastatud lepinguga (ELT L 287, 4.11.2010, lk 3).

- **Subsidaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Majanduspartnerlusleping nõukogule esitatud kujul ei hõlma küsimusi, mis ei kuulu ELi ainupädevusse.

- **Proportsionaalsus**

Kaubanduslepingud on sobivad vahendid selleks, et reguleerida turulepääsu ja sellega seotud valdkondi, kus ELil on väljaspool ELi asuva kolmanda riigiga ulatuslikud majandussuhted. Puuduvad alternatiivid, mis võimaldaksid sellised kohustused ja liberaliseerimispüüdlused õiguslikult siduvaks muuta.

Algatusega taotletakse otseselt välistegevuse valdkonnas seatud liidu eesmärki ja toetatakse poliitilist prioriteeti „EL kui tugevam tegija rahvusvahelisel tasandil“. Algatus on kooskõlas ELi üldise strateegia suunaga teha teistega koostööd ja töötada vastutustundlikult ümber oma välispartnerlussuhted, et saavutada ELi välistegevuses seatud sihid. See aitab saavutada ELi kaubandus- ja arengueesmärke.

- **Vahendi valik**

Käesolev ettepanek on kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 5, milles on nähtud ette, et otsused rahvusvahelistele kokkulepetele allakirjutamise kohta võtab vastu nõukogu. Käesolevas ettepanekus esitatud eesmärgi saavutamiseks ei ole võimalik kasutada muud õiguslikku vahendit.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Majanduspartnerluslepingu eesmärk on rakendada kahepoolselt juba sõlmitud piirkondliku vabakaubanduslepingu (ELi ja Ida-Aafrika Ühenduse majanduspartnerluslepingu) sätteid. See on kooskõlas ajakohastatud läbirääkimisjuhistega⁸. Nimetatud põhjustel parema õigusloome nõudeid ei kohaldata.

Tulevikus võidakse ette näha lepingu järelhindamine.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Ei kohaldata.

2023. aasta märtsis esitleti sidusrühmadele kodanikuühiskonna dialoogi raames lepingu lisa kaubanduse ja kestliku arengu kohta (mis on ELi ja Ida-Aafrika Ühenduse majanduspartnerluslepinguga võrreldes peamine uuendus).

- **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ei kohaldata.

⁸ NÕUKOGU 19. detsembri 2019. aasta OTSUS (EL) 2020/13, millega muudetakse läbirääkimisjuhiseid läbirääkimiste pidamiseks majanduspartnerluslepingute sõlmimiseks Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani riikide ja piirkondadega sel määral, mil need kuuluvad liidu pädevusse (ELT L 6, 10.1.2020, lk 101). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32020D0013>

- **Mõjuhindang**

Praeguses etapis ei ole mõju hindamine vajalik. Kuna kõnealuse lepingu eesmärk on rakendada kahepoolset juba sõlmitud piirkondliku vabakaubanduslepingu (ELi ja Ida-Aafrika Ühenduse majanduspartnerlusleping) sätteid, ei näe parema õigusloome vahendid ette täiendavate mõjuhindangute tegemist.

2002. aastal algatati kõigi majanduspartnerluslepingute kestlikkuse mõjuhindang. Kestlikkuse mõjuhindangu tulemused hõlmasid nii 2007. aastal lõpetatud läbirääkimisi ELi ja Ida-Aafrika Ühenduse majanduspartnerluse raamlepingu üle kui ka 2014. aasta oktoobris lõpetatud läbirääkimisi laiaulatuslikku kaubavahetust käsitleva ELi ja Ida-Aafrika Ühenduse majanduspartnerluslepingu üle.

Pärast ELi ja Ida-Aafrika Ühenduse majanduspartnerluslepingu sõlmimist 2014. aasta oktoobris viidi 2018. aastal läbi läbirääkimiste tulemuste majandusanalüüs, et hinnata ELi ja Ida-Aafrika Ühenduse majanduspartnerluslepingu majanduslikku mõju lepinguosalistele.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Lepingu suhtes ei kohaldata õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi menetlusi. Leping ei too liidu VKEdele kaasa kulusid ega tekita küsimusi digikeskkonna seisukohast.

- **Põhiõigused**

Ettepanek ei mõjuta põhiõiguste kaitset liidus.

4. MÕJU EELARVELE

Keenia suhtes kohaldatakse juba turulepääsu määrust, mis tagab talle majanduspartnerluslepinguga võrreldava tollimaksu- ja kvoodivaba pääsu ELi turule. Turulepääsu määrase eesmärk oli anda ELi turule juurdepääs nendele AKV riikidele, kes olid teinud jõupingutusi, et sõlmida, allkirjastada ja ratifitseerida majanduspartnerlusleping, mida ei olnud võimalik ajutiselt kohaldada põhjustel, mis ei olenenud nende soovist. Nii oli see Keenia puhul seoses 2014. aasta ELi ja Ida-Aafrika Ühenduse majanduspartnerluslepinguga, mida ei olnud võimalik ajutiselt kohaldada, kuna kõik Ida-Aafrika Ühenduse liikmed ei olnud majanduspartnerluslepingut allkirjastanud ega seda ratifitseerinud.

Seega mõju eelarvele puudub, sest lepinguga tagatakse Keenia pääs ELi turule samadel tingimustel.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Leping sisaldab institutsioonilisi sätteid, millega luuakse ministrite ja kõrgemate ametnike tasandi organid ja tehnilised organid, et jälgida, juhtida ja toetada lepingu rakendamist, toimimist ja mõju ning võtta vajalikke meetmeid.

Ministrite tasandil luuakse majanduspartnerluslepingu nõukogu, millel on volitused võtta vastu otsuseid ja soovitusi. Nõukogu abistab kõrgemate ametnike komitee, mis teostab järelevalvet majanduspartnerluslepingu rakendamise ja kohaldamise üle ning hindab selle mõju lepinguosalistele.

Tehnilisel tasandil võib kõrgemate ametnike komitee moodustada erikomiteesid, töörühmi, rakkerühmi või organeid, mis tegelevad lepingust tulenevate küsimustega. Lepinguga sätestatakse ka tolliprotseduuride ja kaubanduse lihtsustamise erikomitee, mis jälgib tollikoostööd ja kaubanduse lihtsustamist ning päritolureegleid käsitlevate sätete rakendamist ja haldamist. Lisaks seatakse sisse laiaulatuslik dialoog põllumajanduse ja maaelu arengu poliitika teemal, et jälgida põllumajanduse peatüki rakendamisel tehtud edusamme ning luua foorum lepinguosaliste siseriikliku põllumajanduspoliitika alaseks teabevahetuseks ja koostöök. Kaubanduse ja kestliku arengu valdkonnas moodustatakse lepingu jõustumisel kaubanduse ja kestliku arengu erikomitee, mille ülesanne on hõlbustada, jälgida ja läbi vaadata vastava lisa rakendamist.

Lepinguga antakse kodanikuühiskonna esindajatele (erasektor, ettevõtjate ühendused, ametiühingud, valitsusvälised organisatsioonid) teatav roll lepingu rakendamisel, sealhulgas kaubandust ja kestlikku arengut käsitlevate sätete vallas. Luuakse sisenõuanderühmad, kus on tasakaalustatult esindatud sõltumatud kodanikuühiskonna organisatsioonid, sealhulgas majandus-, kestliku arengu, sotsiaal-, inimõiguste, keskkonna- ja muude küsimustega tegelevad valitsusvälised organisatsioonid, ettevõtjate ja tööandjate organisatsioonid ning ametiühingud. Rühmad kohtuvad korrapäraselt ja nõustavad asjaomast lepinguosalist lepingu rakendamisel. Lisaks luuakse nõuandekomitee – *ühine* nõuandev kodanikuühiskonna organ, milles osalevad sisenõuanderühmad. Nõuandekomitee abistab kõrgemate ametnike komiteed, et edendada dialoogi ja koostööd kodanikuühiskonna esindajate, erasektori ning sotsiaal- ja majanduspartnerite vahel lepingust tulenevates küsimustes.

Lisaks hõlmab komisjoni iga-aastane rakendamist ja täitmise tagamist käsitlev aruanne ELi ja Keenia majanduspartnerluslepingut alates selle jõustumisest.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ei kohaldata.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Kõnealuse lepingu eesmärk on rakendada Ida-Aafrika Ühenduse liikmetega 2014. aastal läbiräägitud varasema lepingu sätteid. Sellega tehakse vajalikud kohandused piirkondliku majanduspartnerluslepingu rakendamiseks ühe Ida-Aafrika Ühenduse liikme poolt ning sellega võivad tulevikus ühineda muud Ida-Aafrika Ühenduse riigid. Samuti on lepingut ajakohastatud, et viia see kooskõlla praeguste püüdlustega, nagu kestlikkuse edendamine. Selleks on lepingule lisatud põhjalik lisa kaubanduse ja kestliku arengu eesmärkide kohta ning ajakohastatud majanduskoostöö ja arengu peatükki.

ELi ja Keenia majanduspartnerlusleping sisaldab sätteid, mis käsitlevad kaubavahetust, tolli ja kaubanduse hõlbustamist, tehnilisi kaubandustõkkeid, sanitaar- ja fütosanitaarmedeid, põllumajandust ja kalandust, arengukoostööd, vaidluste vältimist ja lahendamist, ning kaubandust ja kestlikku arengut käsitlevat lisa. Leping sisaldab ka kahte ühisavaldust, mis käsitlevad vastavalt kaubandust ja kestlikku arengut käsitleva lisa ja päritolureeglite sätete kohaldatavust.

Eelkõige nähakse lepinguga ette järgmine.

- Tollitariifide asümmeetriline kaotamine: kui EL annab vaba juurdepääsu oma turule, kaotades tollitariifid ja kvoodid (v.a relvadele), siis Keenia avab järk-järgult oma turu. Selleks võimaldatakse talle üleminekuperioode ja vabastatakse liberaliseerimisest tundlikud tooted.

- Mõlema lepinguosalise kaubanduse suhtes kohaldatakse ajutiselt turulepääsu määruuses (mida Keenia suhtes juba kohaldatakse) sisalduvaid päritolureegleid. Seda tehakse läbirääkimiste ajal, mida peetakse pärast lepingu jõustumist uue päritolureeglite protokollile üle kuni viie aasta jooksul alates majanduspartnerluslepingu rakendamise hakkamisest. Kõnealune uus päritolureeglite protokoll põhineb ELi ja Ida-Aafrika Ühenduse majanduspartnerluslepingu päritolureeglitel, nagu on ette nähtud ühisavalduses päritolureeglite kohta.
- Sätteid, milles võetakse arvesse Keenia arenguvajadusi, näiteks sätteid, mis käsitlevad põllumajanduse erikaitsemeetmeid, toiduga kindlustatuse meetmeid ja noore tootmisharu kaitsmist.
- Tollialased sätteid, mille eesmärk on hõlbustada kaubandust, edendada paremaid tollialaseid õigusakte ja -protseduure, toetada Keenia tolli ja tõhustada tolliasutuste vahelist koostööd.
- Sätteid sanitaar- ja fütosanitaarmede kohta, et edendada piirkonnasiseste standardite ühtlustamist ja suurendada Keenia tehnilist suutlikkust.
- Majandus- ja arengukoostöö peatükk sisaldab sätteid, mille eesmärk on suurendada Keenia majanduse konkurentsivõimet, arendades tema tarnevõimekust ja aidates Keenial majanduspartnerluslepingut sujuvalt rakendada. Ida-Aafrika Ühenduse majanduspartnerluslepingu esialgne peatükk on suures osas säilitatud ja seda on vastavalt vajadusele ajakohastatud. Lisatud on konkreetselt Keeniat ja ELi käsitlev lisa, mis sisaldab piirkondliku lepingu teksti muudatusi.
- Spetsiaalne kaubandust ja kestlikku arengut käsitlev lisa, mis hõlmab töö-, soolise võrdõiguslikkuse ning keskkonna- ja kliimaküsimusi ning millega kaasnevad siduvad ja (konkreetselt vaidluste lahendamise mehhanismi kaudu) jõustatavad kohustused. Lepinguga ei nähta ette võimalust kaubandust ja kestlikku arengut käsitlevast lisast tulenevate kohustuste (nt sanktsioonide kehtestamine) ajutiseks peatamiseks. Ühisavalduses kaubandust ja kestlikku arengut käsitleva lisa kohta kohustusid EL ja Keenia siiski sõnaselgelt sellekohaseid läbirääkimisi läbivaatamisklausli alusel jätkama.

Leping vaadatakse läbi iga viie aasta järel pärast selle jõustumise kuupäeva. Majanduspartnerluslepingu tekst sisaldab kohustust pidada läbirääkimisi majanduspartnerluslepingusse lisatavate uute valdkondade üle (läbivaatamisklausel), sealhulgas teenuskaubandust käsitlevaid sätteid ning kaubandusega seotud õigusnorme, mis käsitlevad kestlikku arengut, konkurentsipoliitikat, investeringuid ja erasektori arengut, intellektuaalomandiõigusi ja riigihangete läbipaistvust. Nende valdkondade üle peetavate läbirääkimiste tulemused kavatsetakse lepingusse lisada viie aasta jooksul pärast lepingu jõustumist.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

ühelt poolt Ida-Aafrika Ühendusse kuuluva Keenia Vabariigi ning teiselt poolt Euroopa Liidu vahelise majanduspartnerluslepingu Euroopa Liidu nimel allkirjastamise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 207 lõike 4 esimest lõiku koostoimes artikli 218 lõikega 5,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) 12. juunil 2002 andis nõukogu komisjonile loa alustada Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühmaga läbirääkimisi majanduspartnerluslepingute üle.
- (2) Läbirääkimised majanduspartnerluslepingu üle Euroopa Liidu (EL) ja Ida-Aafrika Ühenduse partnerriikide (Burundi Vabariik, Keenia Vabariik, Rwanda Vabariik, Tansaania Ühendvabariik ja Uganda Vabariik) vahel viidi lõpule 14. oktoobril 2014 ning Ida-Aafrika Ühenduse majanduspartnerlusleping parafeeriti 16. oktoobril 2014.
- (3) Keenia ratifitseeris ja allkirjastas ELi ja Ida-Aafrika Ühenduse majanduspartnerluslepingu 2016. aasta septembris. Piirkondliku majanduspartnerluslepingu jõustumiseks peavad kõik Ida-Aafrika Ühenduse liikmed lepingu allkirjastama ja selle ratifitseerima. Praegu ei ole veel kolm Ida-Aafrika Ühenduse liiget lepingut allkirjastanud ega ratifitseerinud ja see takistab piirkondliku lepingu jõustumist.
- (4) Nõukogu ajakohastas 19. detsembril 2019 komisjoni 2002. aasta läbirääkimisjuhiseid ja lisas majanduspartnerluslepingutesse kaubandust ja kestlikku arengut käsitleva peatüki.
- (5) 27. veebruaril 2021 otsustati Ida-Aafrika Ühenduse riigipeade tippkohtumisel lubada üksikutel Ida-Aafrika Ühenduse partnerriikidel jätkata ELi ja Ida-Aafrika Ühenduse majanduspartnerluslepingu kahepoolset rakendamist muutuva geomeetria põhimõtte alusel. Keenia teatas 4. mail 2021 komisjonile, et soovib majanduspartnerluslepingu rakendamisega edasi liikuda.
- (6) 17. veebruaril 2022 allkirjastasid juhtiv asepresident Valdis Dombrovskis ELi nimel ja suursaadik Raychell Omamo Keenia nimel ELi ja Aafrika Liidu tippkohtumise raames ühisavalduse, milles lepitati kokku edendada läbirääkimisi ELi ja Keenia majanduspartnerluslepingu (edaspidi „leping“) üle, mis jääb avatuks teistele Ida-Aafrika Ühenduse partnerriikidele.
- (7) 24. mail 2023 viidi läbirääkimised Euroopa Liidu ja Keenia vahelise lepingu üle edukalt lõpule.
- (8) Seepärast tuleks lepingu liidu nimel allkirjastada, tingimusel et see hilisemal kuupäeval sõlmitakse,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Komisjoni volitatakse Euroopa Liidu nimel allkirjastama ühelt poolt Ida-Aafrika Ühendusse kuuluva Keenia Vabariigi ning teiselt poolt Euroopa Liidu vahelise majanduspartnerluslepingu, tingimusel et nimetatud leping hiljem sõlmitakse.

Lepingu tekst on lisatud käesolevale otsusele.

Artikkel 2

Nõukogu peasekretariaat annab lepingu läbirääkija poolt nimetatud isiku(te)le volikirja lepingu allkirjastamiseks Euroopa Liidu nimel, tingimusel et leping sõlmitakse.

Artikkel 3

Lepingut ei tõlgendata viisil, mis võimaldaks sellest tulenevatele õigustele või kohustustele otseselt tugineda liidu või liikmesriikide kohtutes.

Artikkel 4

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*